

UNIONENS
TILSTAND
2018

Afstemning med kvalificeret flertal: et værktøj til at gøre Europas udenrigs- og sikkerhedspolitik mere effektiv

#SOTEU

Den 12. september 2018

“Hvis vi ønsker at være “weltpolitikfähig”(*), er vi også nødt til at forenkle vores beslutningsprocedurer. Kravet om enstemmighed er et snærende bånd, som forhindrer os i at agere troværdigt i internationale forhold. EU har ikke været i stand til at blive enige om en fælles holdning – hverken til problemerne i Det Sydkinesiske Hav, til menneskerettighedssituationen i Folkerepublikken Kina eller til Jerusalem. Vi er nødt til at forenkle vores beslutningsprocedurer, så EU også kan nå til enighed om holdninger ved afstemning med kvalificeret flertal. Det vil modsat den gængse opfattelse ikke kræve ændringer af traktaten, da Lissabontraktatens artikel 31, stk. 3, giver Det Europæiske Råd ret til med enstemmighed at vedtage nye områder, hvor afgørelser i fremtiden må træffes med kvalificeret flertal”.

Jean-Claude Juncker ved den 54. sikkerhedskonference i München den 17. februar 2018.

EU har mange gange gennem tiden bevæget sig gradvist fra afstemning med enstemmighed til afstemning med kvalificeret flertal. Kvalificeret flertal blev indført for første gang med den europæiske fælles akt og er i dag den almindelige afstemningsprocedure for EU's beslutningstagning. Dette står i kontrast til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor der fortsat anvendes afstemning med enstemmighed – selv om traktaterne giver mulighed for at anvende mere fleksible beslutningsprocedurer.

Eksempler på områder, hvor EU's udenrigspolitik har skabt resultater

EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er blevet styrket væsentligt i løbet af de seneste år. EU bliver en stadig vigtigere global aktør og anses mange steder i verden som frontløber, hvad angår universelle værdier.

EU har konsekvent arbejdet på at skabe fred og velstand i sine nabolande og andre steder i verden, eksempelvis gennem bistand til normaliseringen af forbindelserne mellem Beograd og Pristina, håndtering af Ruslands krænkelse af folkeretten i Østukraine og indledning af og mægling i forbindelse med forhandlingerne vedrørende det iranske atomprogram.

Det står dog i stigende grad klart, at den udfordrende internationale situation, vi står over for, kræver en intensivering af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Federica Mogherini, Unionens højststående repræsentant for udenrigs- og sikkerhedspolitik og næstformand i Kommissionen, deltager i atomforhandlingerne med Iran fra den 26. marts til den 2. april 2015 i Lausanne

Federica Mogherini leder den EU-støttede dialog mellem Beograd og Pristina, juni 2017 — Kosovos præsident, Hashim Thaci, Federica Mogherini og Serbiens præsident, Aleksandar Vucic

(*) i stand til at handle troværdigt på den globale scene.

EU skal udfylde sin globale rolle

EU's FUSP er blevet styrket væsentligt gennem de seneste år, men der er fortsat en række områder, hvor EU's evne til at handle i høj grad kan forbedres. Disse områder omfatter forsvar og fremme af menneskerettigheder, indførelsen af EU-sanktioner og fastlæggelsen af holdninger til vigtige regionale og geopolitiske spørgsmål. Der er behov for en mere fleksibel og effektiv beslutningsmekanisme, så EU bliver i stand til at reagere hurtigt og hensigtsmæssigt på de konstant skiftende globale udfordringer. Derfor opfordrer Jean-Claude Juncker Det Europæiske Råd til at benytte mulighederne i EU-traktaten for at træffe flere afgørelser med kvalificeret flertal:

- Artikel 31, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union giver allerede Rådet ret til at træffe afgørelse med kvalificeret flertal i visse forud fastsatte tilfælde.
- Den særlige passerellebestemmelse for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i artikel 31, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union giver Det Europæiske Råd beføjelse til, også i spørgsmål, der specifikt vedrører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, at anvende kvalificeret flertal, hvis medlemsstaterne enstemmigt beslutter sig for det.

Europa-Kommissionen opfordrer til i højere grad at benytte sig af disse muligheder. Særligt har den udpeget tre områder, hvor det ville være realistisk og give en umiddelbar fordel at anvende passerellebestemmelsen – samtidig med at EU's konsensuskabende kultur bevares.

Fra afstemning med enstemmighed til afstemning med kvalificeret flertal inden for udenrigspolitikken — TRE OMRÅDER

1 HOLDNINGER TIL MENNESKERETTIGHEDSSPØRGSMÅL I INTERNATIONALE FORA SOM FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD

Politisk sammenhold med hensyn til menneskerettigheder er afgørende for at bevare EU's bløde magt og internationale troværdighed både i og uden for multilaterale organisationer.

2 AFGØRELSE OM INDFØRELSE AF SANKTIONSORDNINGER

Sanktionspolitikken er et af EU's stærkeste udenrigspolitiske værktøjer, da den udnytter EU's betydelige økonomiske styrke til at fremme de udenrigspolitiske mål. Internt er sammenholdet i EU vigtigt for at bevare et indre marked med lige vilkår og de fælles Schengenregler.

3 AFGØRELSE OM AT IVÆRKSÆTTE ELLER GENNEMFØRE CIVILE MISSIONER SOM REAKTION PÅ KRISER I UDLANDET

EU arbejder på at sikre stabilitet i sine nabolande, og det er derfor sandsynligt, at antallet og vigtigheden af civile missioner vil vokse.

Fordelene ved afstemning med kvalificeret flertal i udenrigspolitikken

Anvendelsen af kvalificeret flertal vil gøre EU til en stærkere, mere effektiv og mere troværdig international aktør, da det vil blive lettere at:

få den indflydelse, Unionens størrelse berettiger til, i international sammenhæng gennem solide og konsekvente holdninger

reagere **hurtigt og effektivt** på udenrigspolitiske udfordringer både i det bredere naboskabsområde og længere væk

styrke **EU's modstandsdygtighed** ved at beskytte medlemsstaterne mod målrettet pres fra tredjelande, som forsøger at splitte EU.

Problemerne ved afstemning med enstemmighed i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

INTERNATIONALE MENNESKERETTIGHEDER

I juni 2017 var EU ikke i stand til at vedtage en erklæring ved FN's Menneskerettighedsråd i Geneve om menneskerettighedssituationen i Kina på grund af kravet om enstemmighed, hvilket var den første gang nogen sinde, at det ikke lykkedes EU at fremsætte en erklæring ved FN's Menneskerettighedsråd.

EU'S UDENRIGSPOLITISKE UDTALELSER

I juli 2016 var EU ikke i stand til hurtigt at udtrykke sin opbakning til en kendelse afsagt af en voldgiftsret under De Forenede Nationers Havretskonvention vedrørende Det Sydkinesiske Hav på grund af et begrænset antal medlemsstats indsigelse, som ikke vedrørte den pågældende kendelse. Først efter flere dages intensive forhandlinger blev der med forsinkelse opnået enighed om en erklæring. Det lykkedes dog ikke EU at opfordre til gennemførelse af kendelsen.

EU-SANKTIONER

I sommeren 2017 blokerede afstemning med enstemmighed for vedtagelsen af målrettede restriktive foranstaltninger over for Venezuela som reaktion på undermineringen af den demokratisk valgte nationalforsamling. Der blev først vedtaget sanktioner i november 2017, hvor situationen var blevet yderligere forværret. Reglerne om afstemning med enstemmighed har også forsinket eller forhindret aftaler om personer og enheder, som skal omfattes af eksisterende EU-sanktionsordninger.

CIVILE MISSIONER INDEN FOR RAMMERNE AF DEN FÆLLES SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK

Reglerne om afstemning med enstemmighed er i visse tilfælde blevet benyttet som et forhandlingsmiddel. I 2018 blokerede en medlemsstat forlængelsen af EU's civile mission i Sahel, indtil en anden medlemsstat droppede sine forbehold vedrørende en mission i Irak.

